

**บริหารรัฐ
จัดการธุรกิจ**

สมชัย สืบศิวชัย

นัก พฤติกรรมศาสตร์เคยพูดไว้ว่า
นำเสียดายที่มนุษย์เราสนใจศึกษาสิ่งต่างๆ
กลับทิศทางการศึกษา คือหันไปสนใจศึกษา
เรื่องดวงดาว อวกาศ สมบถ สมทะเล ที่ไกลตัว
และอยู่รอบตัว แล้วจึงหันกลับมาศึกษาเรื่อง
ร่างกายมนุษย์

โดยศึกษาเรื่อง **จิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของ
มนุษย์ เป็นสิ่งสุดท้าย** ทำให้ขาดความรู้ที่จะใช้แก้ไข
ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากความรู้สึก ความคิด และจิตใจ
อันเป็นต้นเหตุที่แท้จริงของความขัดแย้งการทำลาย
ล้างและรบราฆ่าฟันกัน ไม่เว้นแม้แต่ที่ห้องสายเลือด
เดียวกันที่เกิดตามกันมาก็มีการต่อสู้กัน

สิ่งเหล่านี้คือต้นเหตุของปัญหาของพฤติกรรม
องค์การ (Organizational Behavior) ซึ่งเรื่องการ
เมืองในองค์การ โดยเฉพาะปัญหาการจัดแย้งจาก
การต่อสู้ผลประโยชน์กันกับการไม่ร่วมมือกันคือ
ต้นเหตุของการขาดหายไปของประสิทธิภาพใน
ผลงาน รวมไปถึงการเกิดปัญหาความเครียดของ
นักบริหารที่ทำลายทั้งสุขภาพร่างกายและคุณภาพ
ชีวิตกับสิ่งดีๆ ที่สร้างขึ้นให้ต้องหดหายไป

ทำให้ที่น่าเสียดายว่า ขณะที่มนุษย์ฉลาดขึ้น
โดยสามารถผลิตสิ่งดีๆ ขึ้นมาใช้ได้มากมายแต่กลับ
มีการฆ่าฟันกันและทำร้ายกันหนักยิ่งขึ้น
เพราะเหตุจากปัจจัย 2 ด้าน คือ **กิเลสหรือความ
ต้องการมีมาก** กับการแข่งขัน **แกร่งแข็งดึ๋งกัน**
โดยต่างอยากได้ใครดีเหนือกว่าและมากกว่า
ฝ่ายอริที่อยู่ตรงข้าม

สำหรับคนทำงานนั้นเป็นที่ทราบกันมานานว่า
ชีวิตในองค์การของทุกคน โดยเฉพาะในยุคโลกา-
ภิวัตน์ที่มีการแข่งขันกันมากขึ้นเรื่องน่าเบื่อที่สุด
คือเรื่อง **"การเมืองในองค์การ"** (Office Politics)

ภาชิตโบราณ กับการบริหาร

“ **ชาวจีน เขาจะถือว่า คน “แซ่” เดียวกัน
จะถือเป็นญาติกัน ทำนองเดียวกัน คนที่อยู่หมู่บ้านเดียวกัน
ย่อมดีกว่าคนที่มาจากหมู่บ้านอื่น** **”**

ที่คนจำนวนมากต่างเผชิญและเสี่ยงไม่ได้โดยเฉพาะ
คนที่ร่ำรวยและมีตำแหน่งใหญ่ที่นำจะมีชีวิตที่ดีมี
สุข กลับกลายเป็นต้องอยู่กับความทุกข์ ภายใต
บรรยากาศที่เห็นเป็นภาพเบื้องหน้าคือ **"จับมือกัน"**
แต่ภาพเบื้องหลังคือ **"เหยียบตีนกัน"**

ในทางการเมืองภายใต้บรรยากาศที่กล่าว
กันว่า **"ไม่มีมิตรแท้ และศัตรูถาวร"** นั้น แท้จริง
ก็ยังมีมิตรแท้และเป็นปกติธรรมดา ดังที่เรารู้ น
นายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทยได้อ
ออกมาพูดถึงคำภีษิตว่า **"พี่พี่น้องไม่ได้
แต่พี่น้องทำได้"** ทำให้ผมนึกจำได้ถึงความเป็นม
ของข้อความนี้ที่ผมมักใช้ปรามคนที่ชอบเล่นการ
เมืองในที่ทำงาน ซึ่งมีมากในธุรกิจไทย (ที่ส่วนใหญ่
เป็นกิจการแบบครอบครัว) ให้เลิกการขูข่มทำให้
พี่น้องในครอบครัวระแวง ทะเลาะและตีกันเอง
ซึ่งจะพลอยทำให้ชีวิตเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ
พลอยต้องหมองไปด้วย

จากประสบการณ์ของผม ความเป็นมของ
สภาพชีวิตที่มีพื้นฐานความเป็นมจากภาพยนตร์
เรื่อง **"ไวคิงส์"** เมื่อสี่สิบกว่าปีก่อนที่แสดงโดยคา
ดังฮอลลีวู้ด 2 คน คือ Kirk Douglas (พ่อของ
Michael Douglas) กับ โทนี่ เคอร์ติส เนื้อเรื่อง

คือเป็นสงครามระหว่างกันของนักรบไวคิงส์ เก่ง
เดินเรือในแถบหนาวของสแกนดิเนเวีย ที่เที่ยวไป
ทำสงครามปล้นสดมภ์ และจับฝ่ายตรงข้ามมาเป็น
ทาส สร้างปัญหา **"ไซท์ซิง"** ไปด้วย

จนต่อมกันหนึ่งนักรบไวคิงส์สองฝ่ายต่อสู้
กันเอง ระหว่างที่กับน้อง (ต่างมารดาที่เป็นผลผลิต
จากไซท์ซิงนั่นเอง) ซึ่งสุดท้ายในการดวลดาบกันนั้น
ผู้ที่ชนะเหนือกว่าและได้โอกาสที่จะฆ่าน้องแล้ว
แต่ด้วยสำนึกของความเป็นพี่ (ที่เคยได้ยินผู้อาวุโส
คนสนิทของพ่อบอกไว้ว่า ไวคิงส์คู่ต่อสู้คนนั้นคือ
น้องต่างมารดาที่เกิดจากไซท์ซิงของไวคิงส์ผู้พ่อ)
ไวคิงส์ผู้พี่จึงยังมีมือไม่กล้าฟันลงไปฟันลงใน
จังหวะนั้นไวคิงส์ผู้พี่ก็ใช้มีดที่อยู่ในมือแทง
ไวคิงส์ผู้พี่ตาย

ผมดูภาพยนตร์เรื่องนี้หลายครั้งตอนเด็ก จำ
ได้ตึงตึงชีวิตที่กล่าวไว้แล้วชอบที่จะนำเอามาใช้
สอนคนบ่อยๆ ว่า สภาพชีวิตไวคิงส์กล่าวไว้ว่า **"พี่พี่น้อง
ไม่ได้ แต่พี่น้องทำได้"** จุดประสงค์เพื่อหวังจะช่วย
ลดปัญหาการเมืองในที่ทำงาน โดยหวังปรามให้คน
ที่เป็นตัวก่อกรนและสร้างความแตกแยกระหว่าง
พี่น้องเพื่อหวังทบทวนไซท์ซิงจากความแตกแยก
ดังกล่าวซึ่งทำให้เกิดผลเสียมากมายแก่ทุกฝ่ายนั้น

ให้เขาตระหนักว่าถึงอย่างไรคนที่มีสายเลือดเดียวกัน
(แม้จะเป็นนักรบแต่โบราณก็ตาม) เขาก็ยังมี
ความรักและจิตเอื้ออาทรระหว่างกัน โดยเฉพาะ
จากผู้ที่พี่จะมีให้น้องเสมอ

เรื่องราวในทำนองเดียวกันนี้ ตามวัฒนธรรม
เอเชียจะมีมากกว่า โดยเฉพาะชาวจีน เขาจะถือว่า
คน **"แซ่"** เดียวกัน จะถือเป็นญาติกัน ทำนองเดียวกัน
คนที่อยู่หมู่บ้านเดียวกัน ย่อมดีกว่าคนที่มาจาก
หมู่บ้านอื่น

รู้เขารู้เรา ควรจะเลิกนิสัยชอบไปขู่ข่มให้
พี่น้องตีกัน และที่ควรทำมากกว่า คือการช่วยส่งเสริม
ให้เขาได้เข้าใจกันและรักกันมากขึ้นซึ่งจะนำ
มาซึ่งคุณภาพชีวิตในที่ทำงานได้และถ้าการจัดแย้ง
มีน้อยลงก็แน่นอนว่าพนักงานทุกคนต่างจะมีชีวิต
ส่วนตัวที่ดีขึ้นด้วย

ความสุข ความร่วมมือและประสิทธิภาพ
จะเกิดขึ้น ขณะเดียวกันความเครียดและความ
สูญเสียต่างๆ จะน้อยลงหรือหมดไปและถ้าหาก
สามารถสร้างความรักความเข้าใจระหว่างกันให้มี
มากขึ้นด้วยแล้ว ความเติบโตแข็งแรง กับพลัง
สร้างสรรค์จะทำให้ทุกฝ่ายอยู่ดีและมีสุขทั่วหน้า

ในบรรยากาศเลือกตั้งนี้ การต่อสู้เอาชนะ
เลือกตั้งกำลังเป็นไปอย่างดุเดือดยิ่งนักแต่หลัง
เลือกตั้งนักการเมืองมักจะมีเรื่องตีตมและจะ
หันไปใช้ภีษิตเก่าของเขาคือ **"ไม่มีมิตรแท้และ
ศัตรู ถาวร"** อันเป็นวัฒนธรรมของนักการเมือง
โดยจะลืมเรื่องทั้งหมดแล้วกลับไปจับมือกันตาม
ผลประโยชน์ที่ตกลงกันได้

**ดังนั้น เราซึ่งจะต้องอยู่ทำงานกัน
ตามปกติทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง จึงควรถือ
ภีษิตเรื่อง "พี่พี่น้องไม่ได้..."** มาใช้ลดการเมือง
ในองค์การ และช่วยกันสร้างความสมานฉันท์
เกื้อกูลกันให้มีความสุข และมีคุณภาพชีวิต
ที่ดีได้ตลอดไป ในโลกที่มักด้วยความเสี่ยง
และมีการแก่งแย่งชิงตามผลประโยชน์เข้าตัวเอง
มากเช่นทุกวันนี้